

Barometr ekologiczny Polaków.

Co robimy, aby chronić środowisko?

Bank Ochrony Środowiska

Raport Banku Ochrony Środowiska

Warszawa, październik 2020 r.

BOS
BANK bosbank.pl

EKO kredyty dla oszczędnych

Zadbaj o środowisko i obniż koszty prowadzenia swojej działalności

Ekologia się opłaca!

Opracujemy dla Ciebie indywidualne warunki kredytu.
Doradzimy w doborze optymalnej struktury finansowania.

W **Banku Ochrony Środowiska** możesz uzyskać kredyty na finansowanie OZE i przedsięwzięć z zakresu efektywności energetycznej, jak i innych przedsięwzięć ekologicznych generujących oszczędności.

Sprawdź możliwości, które dają gwarancje BGK udzielane na nowych, jeszcze korzystniejszych warunkach.

Oferta produktów kredytowych dla klientów instytucjonalnych z wyłączeniem JST, działających na rynku od co najmniej 12 miesięcy, prowadzących pełną księgowość. Więcej szczegółów na <https://www.bosbank.pl/korporacje/finansowanie/finansowanie-inwestycyjne-eko-euro>

Bank Ochrony Środowiska S.A.

www.bosbank.pl | [facebook.com/bosbankpl/](https://www.facebook.com/bosbankpl/) | 801 355 455 | +48 22 543 34 34 |

Opłata za połączenie zgodna z opłatą przewidzianą przez operatora wg aktualnego cennika.

Wprowadzenie	4
Słowo wstępne	5
Raport w liczbach	7
Indeks ekologiczny BOŚ	8
Co Polacy wiedzą o zmianach klimatu i przeciwdziałaniu temu zjawisku?	10
Opinie na temat zmian klimatu	12
Problemy klimatyczne w Polsce	14
Działania podejmowane przez Polaków	16
Woda i powietrze	18
Największe wyzwania dla Polski	20
Zmiany pogodowe wokół nas	22
Susza – czy obawiamy się jej skutków?	26
Smog – skąd się bierze?	29
Ochrona środowiska	32
Co Polacy na co dzień robią dla środowiska?	34
Ekologia a finanse	35
Inwestycje ekologiczne – motywacje	36
Okiem eksperta	38

Szanowni Państwo,

z przyjemnością przedstawiamy Państwu raport „Barometr ekologiczny Polaków. Co robimy, aby chronić środowisko?”. Prezentujemy w nim aktualne dane dotyczące świadomości i wiedzy mieszkańców naszego kraju na temat zagadnień związanych z ochroną środowiska.

W raporcie znajdą Państwo odpowiedzi między innymi na pytania związane z wyzwaniem ekologicznym, na jakie muszą odpowiadać nie tylko władze centralne i samorządowe, ale także my wszyscy jako społeczeństwo. Na podstawie specjalnego kwestionariusza badawczego stworzyliśmy również Indeks ekologiczny BOŚ. To wskaźniki, które odzwierciedlają świadomość Polaków w wymiarze oceny i prognozy sytuacji ekologicznej.

Biorąc pod uwagę wyniki badania można stwierdzić, że mieszkańcy naszego kraju mają wiedzę na temat wyzwań związanych z ochroną środowiska, a także działań, jakie sami powinni podejmować, aby żyć w zgodzie z naturą. Jednak o ile sprawa przeciwdziałania problemom zanieczyszczenia powietrza jest uznawana przez Polaków za wymagającą pilnej interwencji, to inaczej postrzegana jest kwestia suszy. Z jednej strony aż 80% ankietowanych ocenia, że walka z zanieczyszczeniem powietrza i środowiska to jedno z najważniejszych wyzwań dla Polski. Z drugiej strony, pomimo suszy, tylko 47% z nich wskazuje, że już niebawem dużym problemem w naszym kraju może być dostępność wody.

Optymizmem napawa fakt, że zdecydowana większość pytanych (91%) uważa, iż działania ekologiczne podejmowane przez nich indywidualnie mają wpływ na ograniczanie negatywnych zmian klimatycznych. Niestety wysoka świadomość społeczna nie przekłada się w pełni na postawy w naszym codziennym życiu.

Polacy raczej niechętnie decydują się na podejmowanie działań ekologicznych wymagających nakładów finansowych. Na inwestycję o wartości powyżej 1 tys. zł w ostatnich trzech latach zdecydowało się jedynie 37% ankietowanych. Tymczasem warto pamiętać, że przeznaczanie funduszy na tego typu cele ma też bardzo często uzasadnienie ekonomiczne.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z wynikami badań przygotowanymi na zlecenie Banku Ochrony Środowiska przez Instytut Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS.

Z poważaniem,

Emil Ślęzak
p.o. Prezes Zarządu
Banku Ochrony Środowiska S.A.

Michał Kurtyka

Minister Klimatu i Środowiska

Bank Ochrony Środowiska przedstawił raport „Barometr ekologiczny Polaków. Co robimy, aby chronić środowisko?”. Badania świadomości to zawsze znakomita okazja do sprawdzenia wiedzy mieszkańców Polski. Tym razem tematem były zagadnienia związane z sytuacją ekologiczną, zanieczyszczeniem powietrza, a także problematyką suszy.

Biorąc pod uwagę wyniki badań, zauważamy tendencję wzrostową wiedzy Polaków na temat wyzwań związanych z ochroną środowiska. Szczególnie cieszy fakt, że aż 91% mieszkańców naszego kraju uważa, że działania ekologiczne podejmowane indywidualnie, takie jak segregowanie odpadów, oszczędzanie wody, czy zmiana środka transportu z samochodu na rower, wpływają na ograniczanie negatywnych zmian klimatycznych. Jednak niestety, nie zawsze wysoka świadomość ekologiczna przekłada się na wykorzystanie jej w życiu codziennym. Statystycznie tylko dwóch na trzech Polaków deklaruje, że podczas codziennych czynności, takich jak zakupy czy sprzątanie, bierze pod uwagę kwestie ekologiczne.

Ministerstwu Klimatu zależy na wypracowywaniu systemowych rozwiązań prawnych i merytorycznych z zakresu ochrony klimatu i środowiska, stąd uważam opracowanie wyników przedstawionych w raporcie „Barometr ekologiczny Polaków. Co robimy, aby chronić środowisko?” za niezwykle cenne.

Zachęcam wszystkich Państwa do zapoznania się z wynikami badań przygotowanych na zlecenie Banku Ochrony Środowiska przez Instytut Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS. Życzę wielu interesujących wniosków.

Prof. Maciej Chorowski

Prezes Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

„Barometr ekologiczny Polaków”, przygotowany dla Banku Ochrony Środowiska, skupia się na dwóch istotnych obszarach – zanieczyszczeniach powietrza i suszy – których skutki mają realny wpływ na zdrowie i jakość naszego życia. Świadomość istnienia tych problemów to jedno, ale równie ważne jest podejmowanie działań służących ich likwidacji.

Z takimi wyzwaniami mierzy się Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wspierając od 31 lat eko-inwestycje Polaków polegające np. na termomodernizacji domów, wymianie tzw. kopciuchów, korzystaniu z odnawialnych źródeł energii czy oszczędzaniu wody. Z myślą o zielonej przyszłości naszej i następnych pokoleń realizujemy programy, których coroczny budżet to ponad 6 mld zł (środki unijne i krajowe).

Trudno sobie wyobrazić jaki mógłby być stan wód powierzchniowych w Polsce, parków narodowych, jakie mogłyby być lokalne i globalne w skali kraju zanieczyszczenia środowiska, gdyby nie systemy wsparcia NFOŚiGW, funduszy wojewódzkich czy właśnie BOŚ S.A. Ale nie osiągalibyśmy efektów ekologicznych bez naszych naturalnych partnerów, którymi są przede wszystkim jednostki samorządowe, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, państwowe jednostki budżetowe i osoby indywidualne. To do tej ostatniej grupy adresujemy ogólnopolskie programy, których zadaniem jest m.in. ograniczenie skutków zanieczyszczeń powietrza i suszy, o których mowa w „Barometrze” BOŚ. Przykładem naszego zaangażowania są dotacje w ramach „Czystego Powietrza” (termomodernizacja domów i wymiana kopciuchów), „Mojego Prądu” (fotowoltaika) i „Mojej Wody” (przydomowa retencja), z których w ostatnim czasie skorzystało kilkaset tysięcy polskich gospodarstw domowych.

Ale myśląc o skutkach kumulujących się zmian klimatu, w tym zanieczyszczeń i emisji oraz suszy, nie sposób pominąć tematu transformacji energetycznej, która jest aktualnie dyskutowana na forum publicznym. Polityka energetyczna zmienia się na klimatyczno-energetyczną. Procesy wytwarzania, przesyłu, magazynowania oraz końcowego wykorzystania różnych form energii, a przede wszystkim energii elektrycznej, wymagają uwzględnienia celów klimatycznych przez uniknięcie emisji szkodliwych substancji, minimalizację tzw. śladu węglowego, ograniczenie zużycia zasobów wody i włączenia do systemu coraz liczniejszych źródeł energii odnawialnej. Proponowane technologie muszą połączyć dwa cele: ochrony środowiska jako celu nadrzędnego oraz zapewnienia dostępu do energii jako celu koniecznego dla rozwoju gospodarki i wzrostu zamożności społeczeństwa. Zmiana ta oznacza nowe wyzwania dla NFOŚiGW, który stanie się instytucją w znacznej części określającą kierunki transformacji energetyki, wdrażającą nowe technologie, promującą gotowe rozwiązania, będące np. wynikiem zakończonych programów strategicznych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Zdobywane, od ponad trzech dekad, zasoby, wiedza i doświadczenia ekspertów NFOŚiGW, świadczą o tym, że jesteśmy gotowi sprostać wielkim eko-wyzwaniom, jakie stoją przed Polską. Ale nie zapominajmy o tym, że to codzienna postawa każdego z nas – np. zakręcanie wody, wyłączenie światła czy segregacja odpadów – ma ogromny wpływ na ograniczanie zmian klimatycznych.

89%

Polaków uważa, że klimat zmienia się zarówno w Polsce, jak i na świecie.

80%

Polaków jest zdania, że walka z zanieczyszczeniem powietrza i środowiska należy do najważniejszych wyzwań dla państwa.

47%

Polaków zdaje sobie sprawę, że problem suszy jest aktualny.

91%

Polaków uważa, że działania ekologiczne podejmowane indywidualnie (np. segregowanie odpadów, oszczędzanie wody) wpływają na ograniczanie negatywnych zmian klimatycznych.

66%

Polaków deklaruje, że podczas codziennych czynności, takich jak sprzątanie czy zakupy, bierze pod uwagę kwestie ekologiczne.

83%

Polaków obawia się wzrostu cen warzyw i owoców w przypadku wystąpienia suszy.

71%

Polaków uważa, że zjawisko suszy jest obecnie częściej obserwowane niż w przeszłości.

41%

Polaków nie obawia się przerw w dostawach prądu podczas ewentualnej suszy.

Indeks ekologiczny BOŚ

Na podstawie wyników badania opinii publicznej, przeprowadzonego przez IBRiS na zlecenie Banku Ochrony Środowiska, stworzony został Indeks ekologiczny BOŚ. W ten sposób powstały trzy wskaźniki, które dotyczą:

- 1) świadomości sytuacji ekologicznej,
- 2) zagrożenia zanieczyszczeniem powietrza,
- 3) zagrożenia suszą.

Poszczególne wskaźniki Indeksu zostały stworzone na bazie pytań, przyporządkowanych do wyżej wymienionych obszarów. Każdy z nich jest średnią powstałą z różnicy pozytywnych i negatywnych odpowiedzi dotyczących wybranego zagadnienia. Odpowiedzi na wszystkie te pytania wyrażane były w pięciostopniowej skali 1-5, gdzie 1 oznaczało „zdecydowanie się nie zgadzam”, a 5 – „zdecydowanie się zgadzam”. Wynik przedstawiono w ujęciu procentowym.

Wskaźnik ekologiczny powstał na bazie odpowiedzi respondentów na cztery pytania:

- 1) Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że klimat na Ziemi się zmienia?
- 2) Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że klimat w Polsce się zmienia?
- 3) Czy w swoim codziennym życiu myśli Pan/i o ekologii i zmianach klimatu przy takich czynnościach jak np. zakupy czy sprzątanie?
- 4) Czy uważa Pan/i, że działania ekologiczne, podejmowane przez człowieka (np. segregowanie odpadów, oszczędzanie wody), wpływają na ograniczanie negatywnych zmian klimatycznych?

Wskaźnik zagrożenia smogiem (powietrzem złej jakości) to rezultat odpowiedzi na dwa pytania:

- 1) Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że obecnie w Polsce istotnym problemem jest smog i zanieczyszczenie powietrza?
- 2) Czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że walka z zanieczyszczeniem powietrza i środowiska to obecnie jedno z najważniejszych wyzwań w Polsce?

Wskaźnik zagrożenia suszą, podobnie jak wskaźnik zagrożenia smogiem, powstał na bazie dwóch pytań:

- 1) Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że obecnie w Polsce mamy suszę?
- 2) Czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że walka z suszą to obecnie jedno z najważniejszych wyzwań w Polsce?

Zgodnie z przyjętą metodologią, na podstawie uzyskanych w badaniu odpowiedzi, określono w procentach wielkości poszczególnych mierników. Na najwyższym poziomie (78%) kształtuje się wskaźnik ekologiczny. To oznacza, że Polacy – w sferze deklaratywnej – są świadomi zarówno w kwestii oceny obecnego stanu środowiska, jak i konieczności podejmowania działań zmierzających do ograniczenia negatywnego wpływu swoich zachowań na otoczenie. W podobny sposób kształtuje się wiedza na temat problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza. Wskaźnik zagrożenia smogiem jest na podobnym poziomie co indeks ekologiczny i wynosi obecnie 74%.

Inaczej wygląda wskaźnik zagrożenia suszą. Wynik na poziomie 29% pokazuje, że świadomość dotycząca nie tylko przeciwdziałania skutkom tego zjawiska, lecz także jego istnienia jest wśród Polaków znacząco mniejsza.

Co Polacy wiedzą o zmianach klimatu i przeciwdziałaniu temu zjawisku?

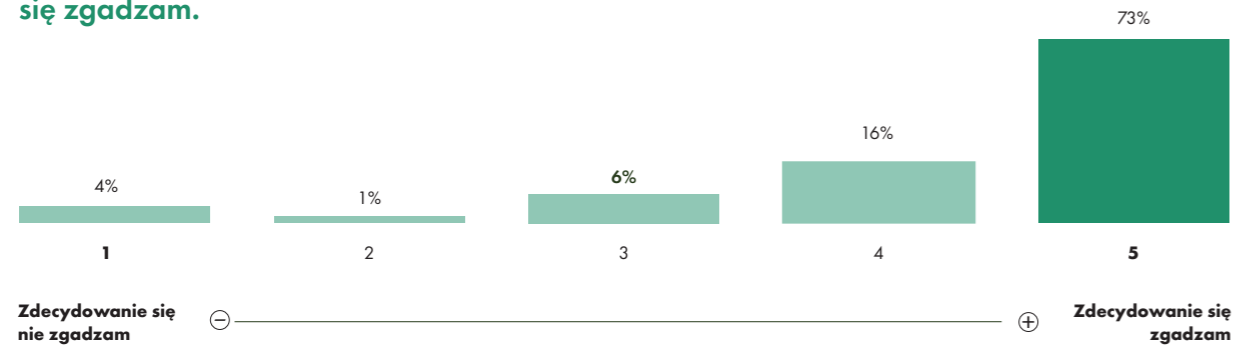
Opinie na temat zmian klimatu

Problemy klimatyczne w Polsce

Działania podejmowane przez Polaków

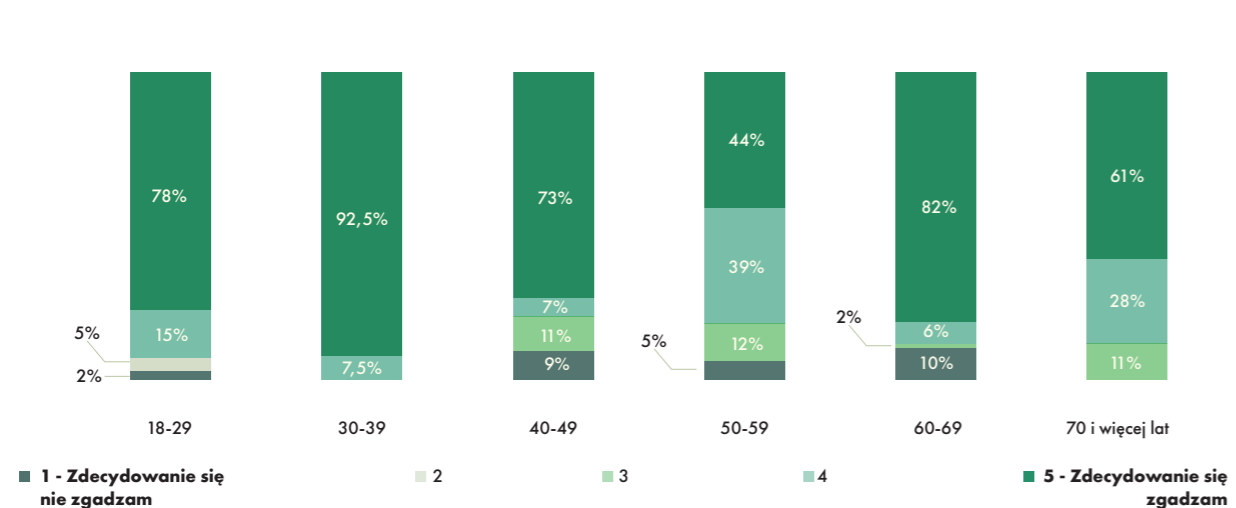
Opinie na temat zmian klimatu

Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że klimat na Ziemi się zmienia? Proszę postąpić się skalą od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie się nie zgadzam, a 5 zdecydowanie się zgadzam.

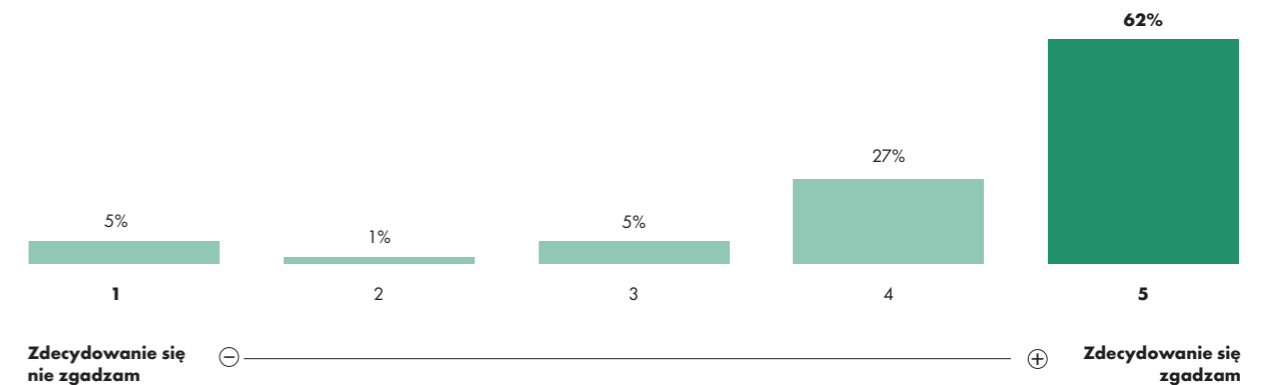

Polacy w ogromnej większości twierdzą, że klimat na Ziemi się zmienia (89%). Niemal trzy czwarte respondentów (73%) opowiedziało się za postawioną tezą w sposób zdecydowany, a 16% się z nią zgodziło. Jedynie 5% podaje w wątpliwość zmiany klimatyczne, które zachodzą na świecie. Zdania nie miało 6% ankietowanych. Warto zauważyć, że wszyscy badani w wieku 30-39 lat zgodzili się z tym twierdzeniem.

Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że klimat na Ziemi się zmienia? [odpowiedzi według wieku]

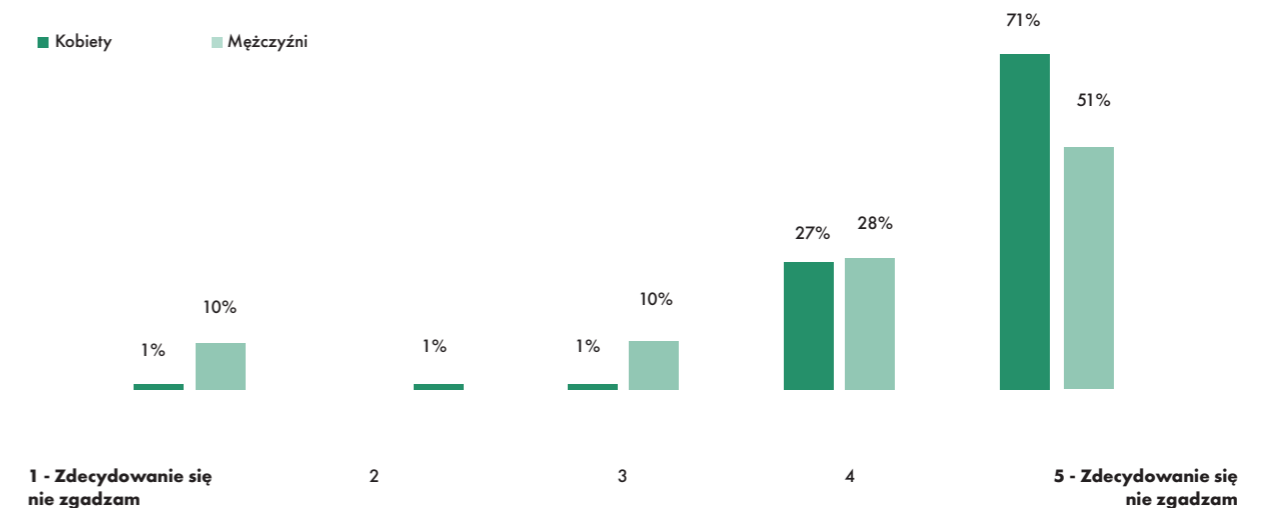

Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że klimat w Polsce się zmienia? Proszę postąpić się skalą od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie się nie zgadzam, a 5 zdecydowanie się zgadzam.

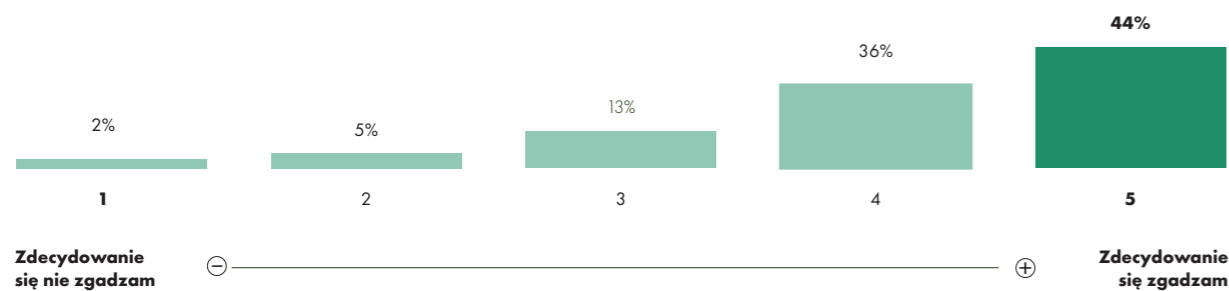
W podobny sposób Polacy odnoszą się do kwestii zmian klimatycznych, które można zaobserwować w naszym kraju. Z tezą zgadza się 89% respondentów. Jednak nie są oni już tak kategorię – nieco mniej niż dwie trzecie (62%) zdecydowanie potwierdza swoje stanowisko. W przypadku zmian klimatycznych na Ziemi, odsetek odpowiedzi negatywnych wynosi 6%. Zdania w tej kwestii nie ma 5% osób biorących udział w badaniu. Co warto podkreślić, w kontekście zmian klimatycznych w Polsce z tezą zgadzają się częściej kobiety (97%) niż mężczyźni (79%).

Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że klimat w Polsce się zmienia? [odpowiedzi według płci]

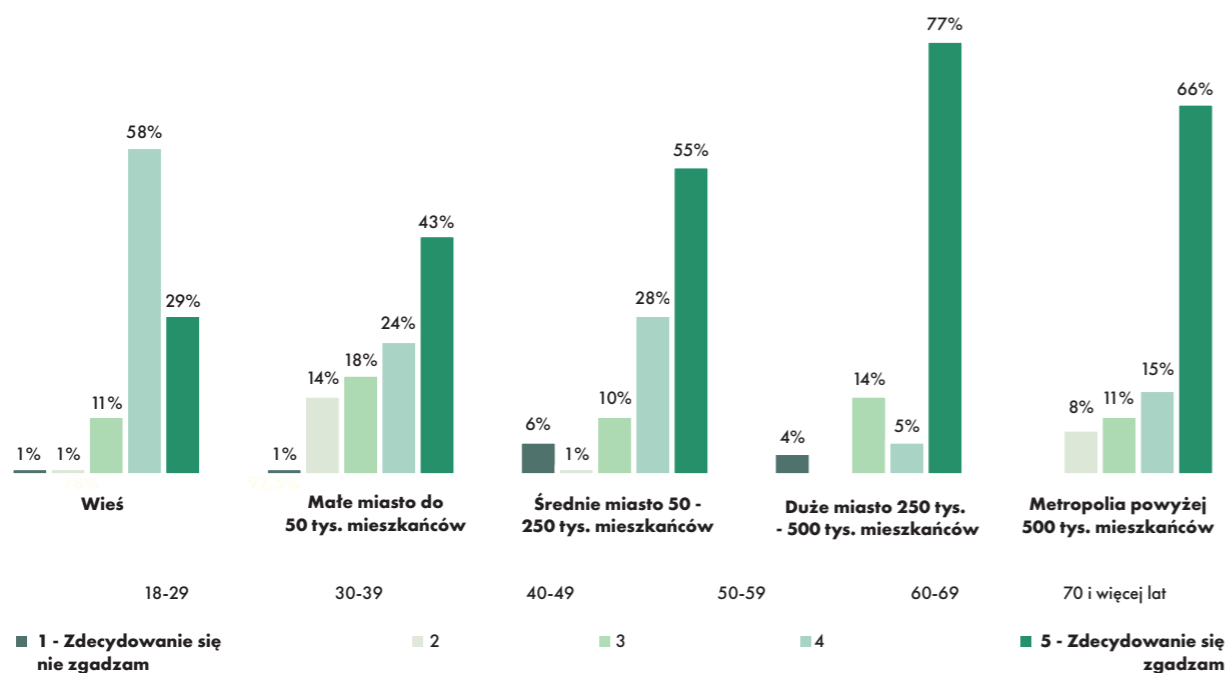
Problemy klimatyczne w Polsce

Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że obecnie w Polsce istotnym problemem jest smog i zanieczyszczenie powietrza? Proszę posłużyć się skalą od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie się nie zgadzam, a 5 zdecydowanie się zgadzam.

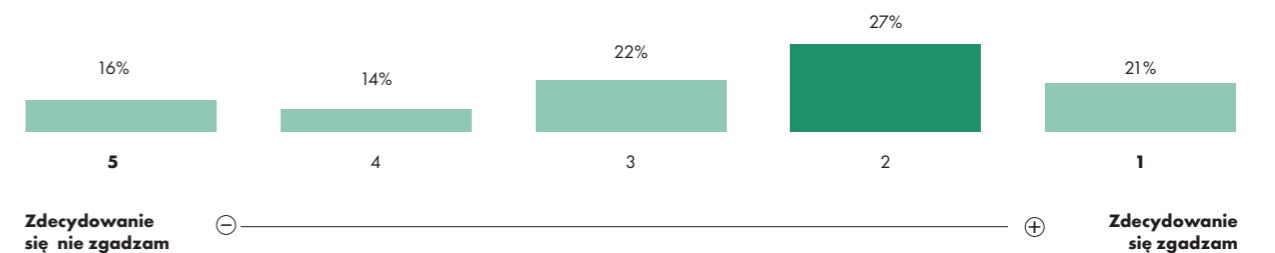

Czterech na pięciu Polaków (80%) twierdzi, że istotnym problemem w naszym kraju jest zanieczyszczenie powietrza. W największym stopniu zjawisko jest kłopotliwe dla mieszkańców wsi, których 87% zgodziło się z tezą. 13% wszystkich ankietowanych nie ma zdania w tej sprawie, a 7% uważa, że kwestie związane ze złym stanem powietrza nie dotyczą Polski.

Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że obecnie w Polsce istotnym problemem jest smog i zanieczyszczenie powietrza? [odpowiedzi według miejsca zamieszkania]

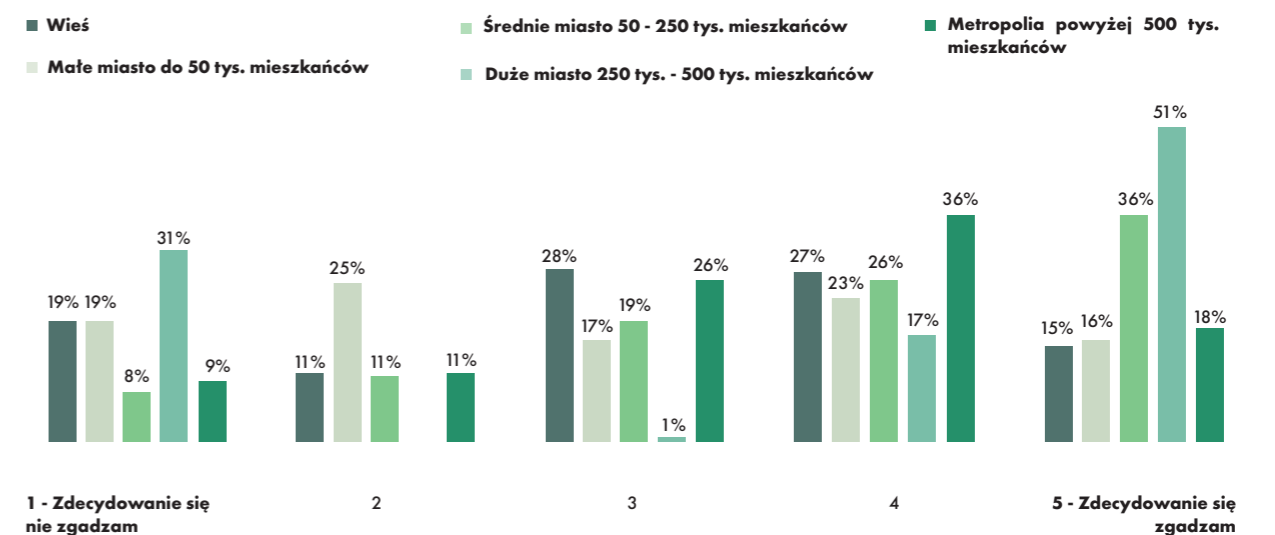

Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że obecnie w Polsce mamy suszę? Proszę posłużyć się skalą od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie się nie zgadzam, a 5 zdecydowanie się zgadzam.

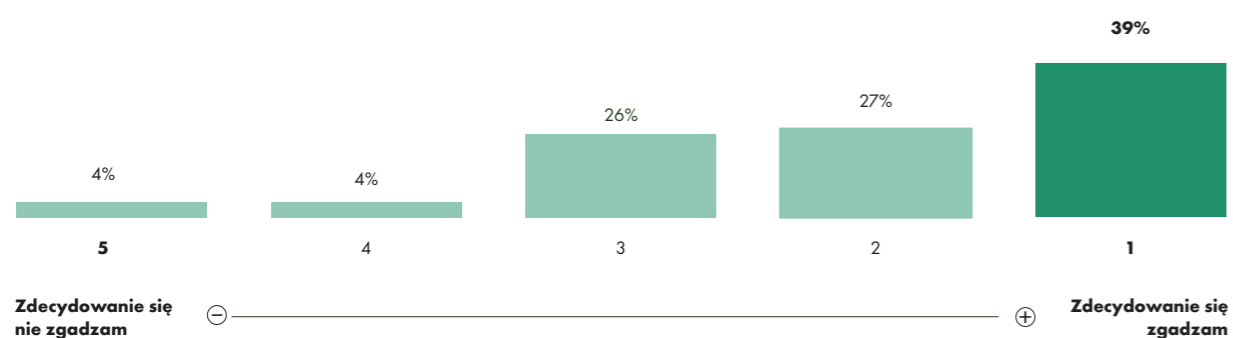
Polacy dostrzegają zagrożenie w postaci suszy. Prawie połowa respondentów (48%) uważa, że jest to problem obecny w naszym kraju. W tej kwestii nie ma zdania więcej niż co piąty Polak (22%), a istnienie suszy neguje 30% respondentów. Znacznie częściej zjawisko zauważają ankietowani z dużych miast od 250 do 500 tys. mieszkańców (68% z nich) niż zamieszkujący wieś (42%).

Czy zgadza się Pan/i z twierdzeniem, że obecnie w Polsce mamy suszę? [odpowiedzi według miejsca zamieszkania]

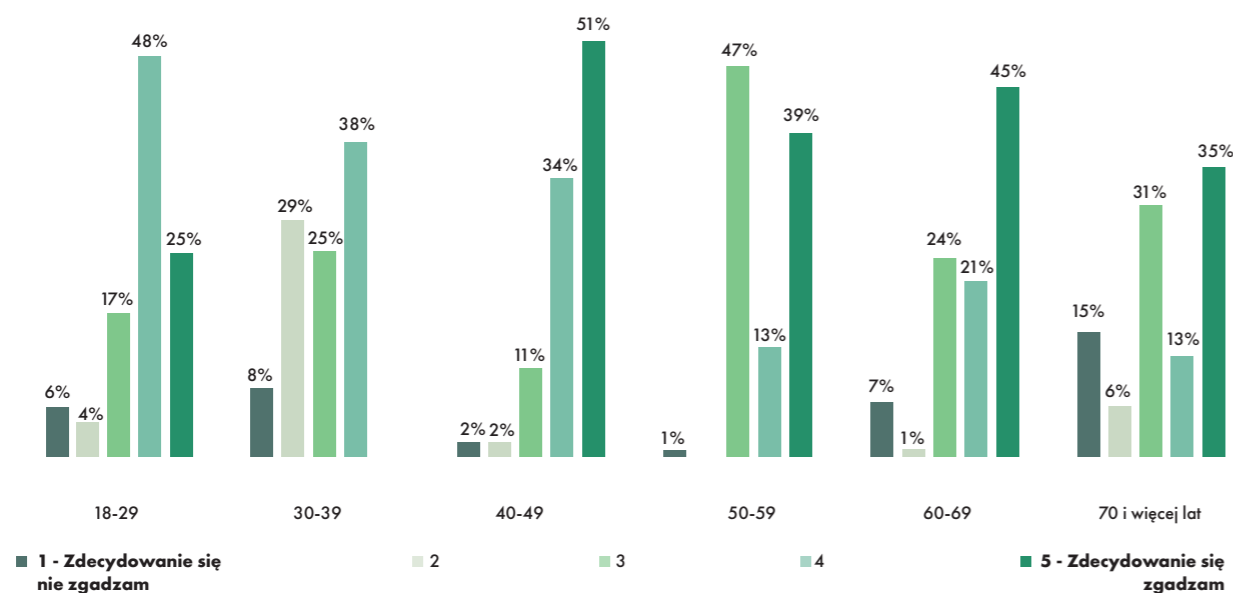
Działania podejmowane przez Polaków

W swoim codziennym życiu myślę o ekologii i zmianach klimatu przy takich czynnościach jak np. zakupy czy sprzątanie.

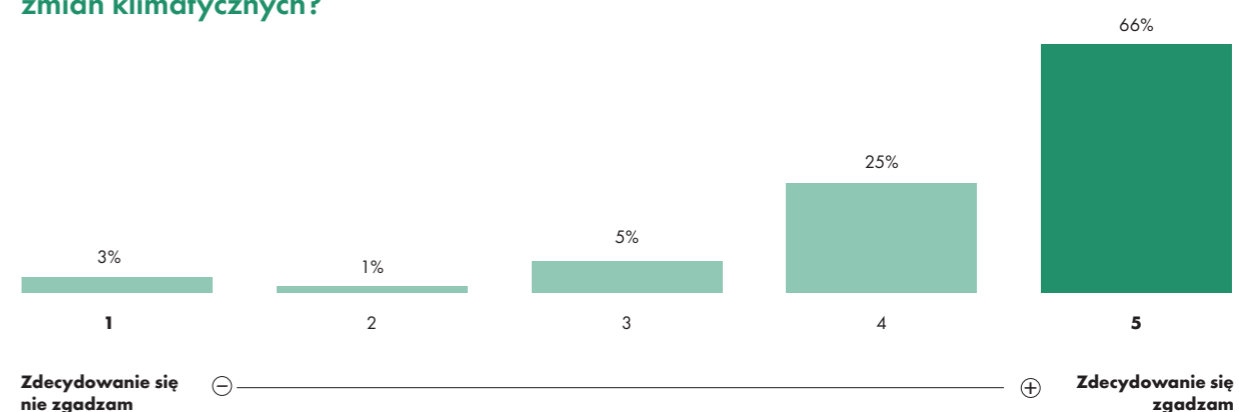

Dwóch na trzech Polaków (66%) deklaruje, że podczas wykonywania codziennych czynności bierze pod uwagę kwestie związane z ekologią i zmianami klimatu. Znacznie częściej wskazują na to osoby w wieku 40-49 lat (86% z nich) niż seniorzy (70 lat i więcej) – 48%. Jedynie 8% wszystkich respondentów w trakcie zakupów czy sprzątnania nie zastanawia się nad wpływem swojego postępowania na stan środowiska naturalnego. Z kolei nieco ponad jedna czwarta odpowiadających (26%) nie ma zdania.

W swoim codziennym życiu myślę o ekologii i zmianach klimatu przy takich czynnościach jak np. zakupy czy sprzątanie. [odpowiedzi według wieku]

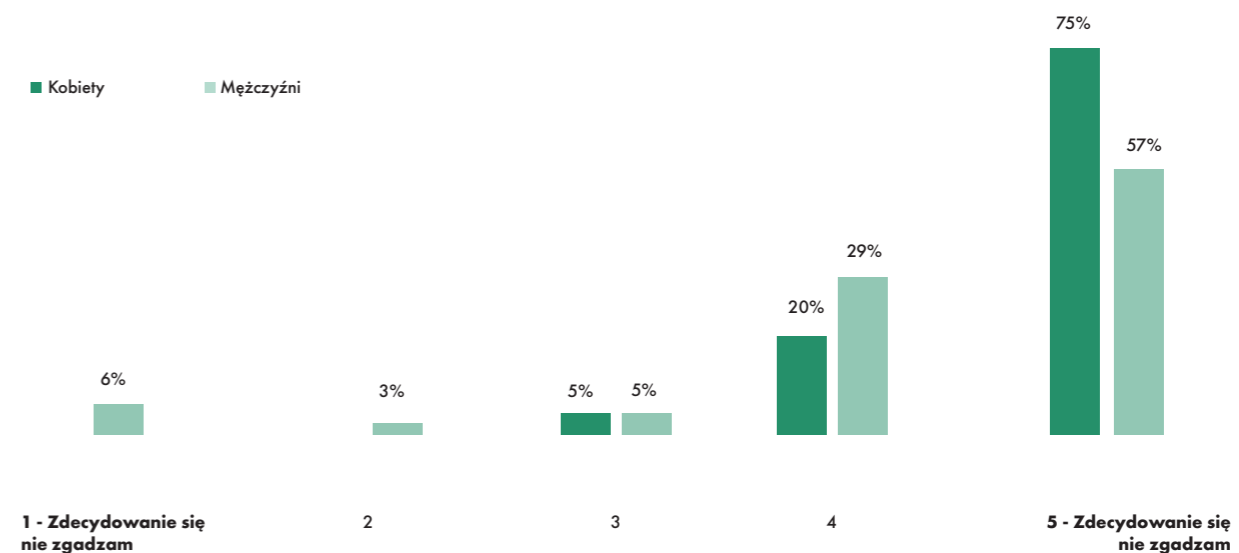

Czy uważa Pan/i, że działania ekologiczne, podejmowane przez człowieka (np. segregowanie odpadów, oszczędzanie wody), wpływają na ograniczanie negatywnych zmian klimatycznych?

Znakomita większość Polaków (91%) ma świadomość, że działania proekologiczne mogą ograniczać negatywne zmiany klimatyczne. Co więcej, aż dwie trzecie respondentów jest pewna słuszności tej tezy. Zgodziło się z nią nieco więcej kobiet (95%) niż mężczyzn (86%). Tylko 4% wszystkich ankietowanych uważa, że wspomniane aktywności nie mają znaczenia w kontekście redukcji problemów klimatycznych.

Czy uważa Pan/i, że działania ekologiczne, podejmowane przez człowieka (np. segregowanie odpadów, oszczędzanie wody), wpływają na ograniczanie negatywnych zmian klimatycznych? [odpowiedzi według płci]

Woda i powietrze

Największe wyzwania dla Polski

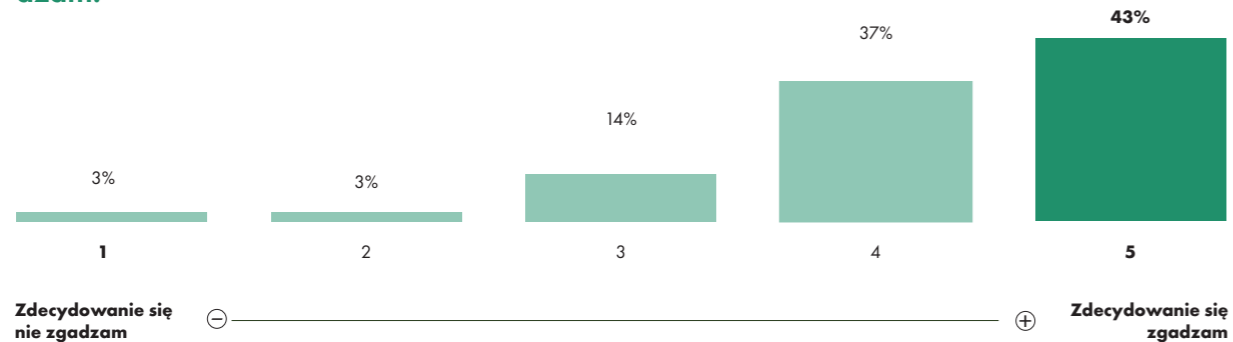
Zmiany pogodowe wokół nas

Susza – czy obawiamy się jej skutków?

Smog – skąd się bierze?

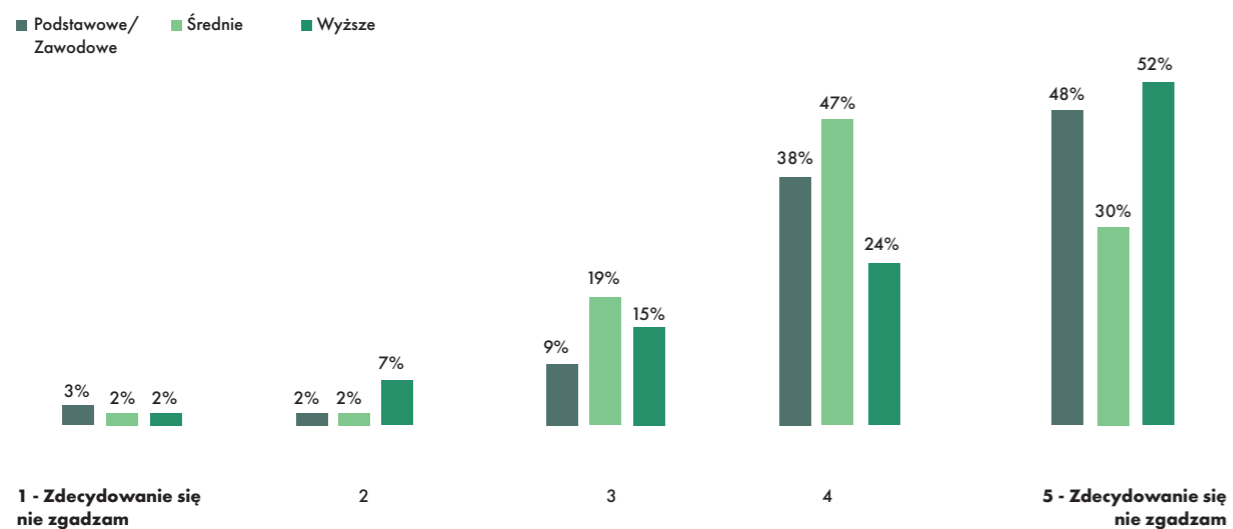
Największe wyzwania dla Polski

Czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że walka z zanieczyszczeniem powietrza i środowiska to obecnie jedno z najważniejszych wyzwań w Polsce? Proszę wskazać na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie się nie zgadzam, a 5 zdecydowanie się zgadzam.

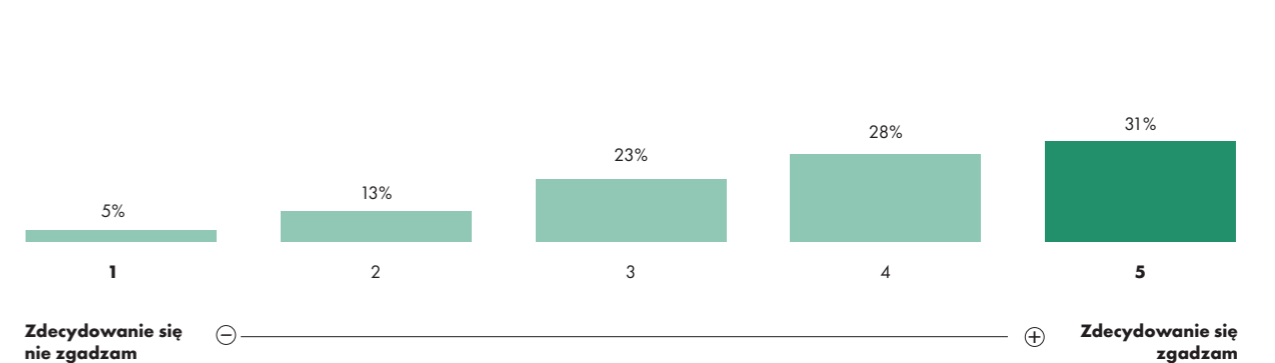

Według 80% badanych walka z zanieczyszczeniem powietrza i środowiska jest jednym z najważniejszych zadań dla Polski. Zdania w tej kwestii nie ma 14% wszystkich ankietowanych, a tylko w ocenie 6% nie jest to główny problem, jakiemu należy obecnie przeciwdziałać. Co ciekawe, większe przekonanie co do tego, że walka z zanieczyszczeniem powietrza należy do największych wyzwań dla Polski mają osoby z wykształceniem podstawowym (86%) niż ze średnim i wyższym – odpowiednio 77% i 76%.

Czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że walka z zanieczyszczeniem powietrza i środowiska to obecnie jedno z najważniejszych wyzwań w Polsce? [odpowiedzi według wykształcenia]

Czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że walka z suszą to obecnie jedno z najważniejszych wyzwań w Polsce? Proszę wskazać na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie się nie zgadzam, a 5 zdecydowanie się zgadzam.

Prawie sześciu na dziesięciu respondentów (59%) uważa, że zapobieganie suszy należy do największych wyzwań dla kraju. 18% ankietowanych wątpi, że jest to zagadnienie stanowiące poważny problem, a 23% nie ma zdania. Na pilną konieczność przeciwdziałania suszy zdecydowanie częściej wskazują osoby po 50. roku życia (50-59 lat – 70%, 60-69 lat – 71%, 70 lat i więcej – 73%) niż młodszy uczestnicy badania (18-29 lat – 43%, 30-39 lat – 53%, 40-49 lat – 50%).

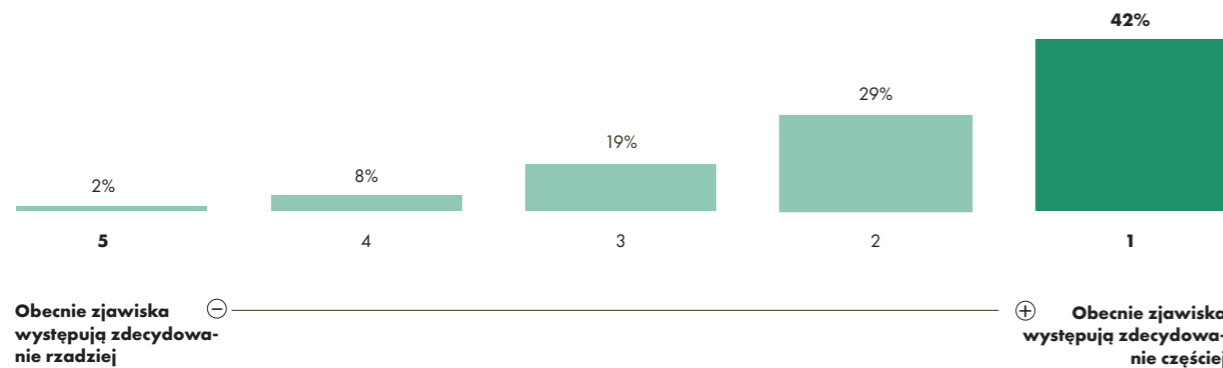
Czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że walka z suszą to obecnie jedno z najważniejszych wyzwań w Polsce? [odpowiedzi według wieku]

Zmiany pogodowe wokół nas

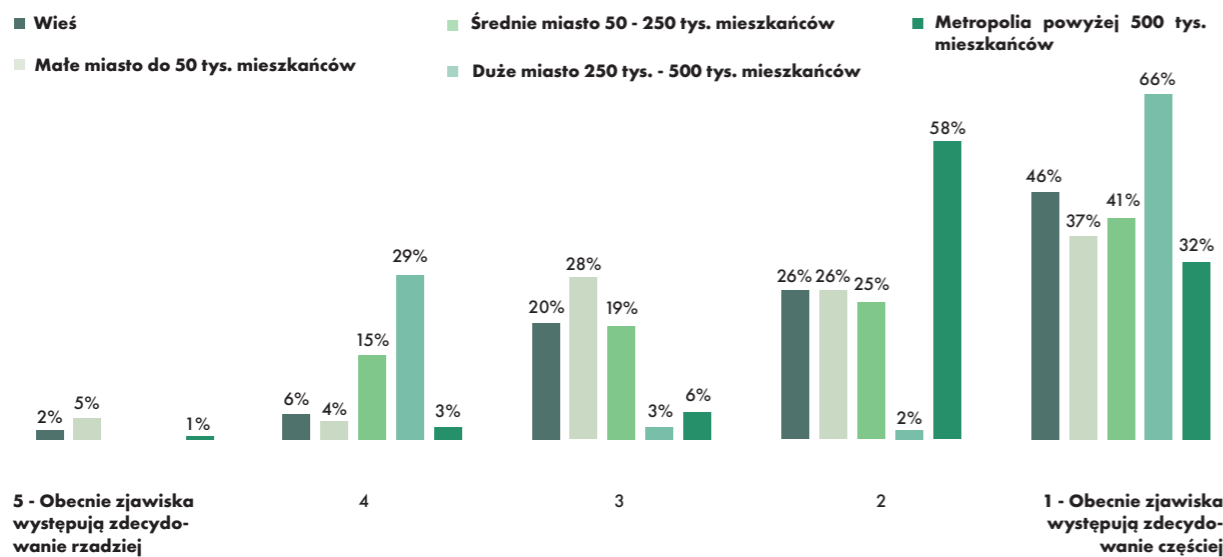
Które ze zjawisk atmosferycznych uważa Pan/i za obecnie występujące w Polsce częściej niż w przeszłości? Proszę wskazać na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza, że obecnie zjawiska występują zdecydowanie częściej, a 5 zdecydowanie rzadziej.

• SUSZE

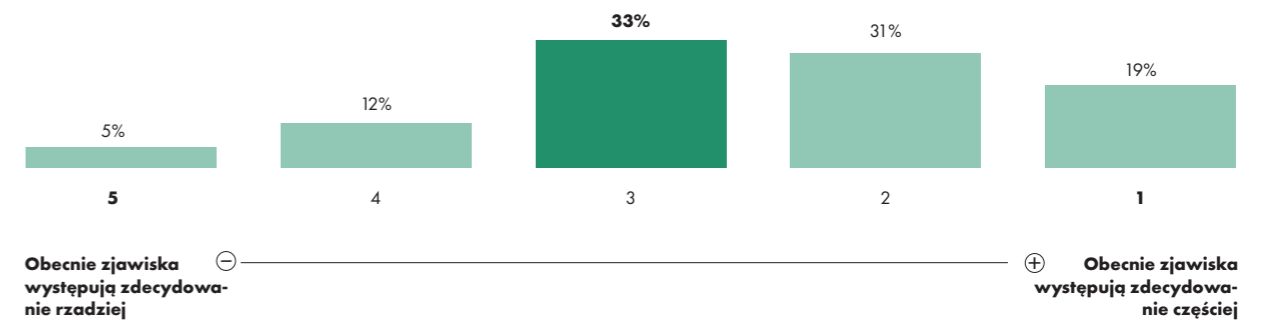

Zdaniem siedmiu na dziesięciu Polaków (71%), obecnie w naszym kraju susze są częstszym zjawiskiem niż w przeszłości. Jednocześnie prawie jeden na pięciu respondentów (19%) nie odczuwa zmian w tym zakresie. 10% ankietowanych uważa z kolei, że obecnie zjawisko suszy dotyka Polskę rzadziej niż w przeszłości. Co interesujące, zjawisko w większym stopniu dostrzegają mieszkańcy metropolii (90%) niż wsi (72%).

• SUSZE [odpowiedzi według miejsca zamieszkania]

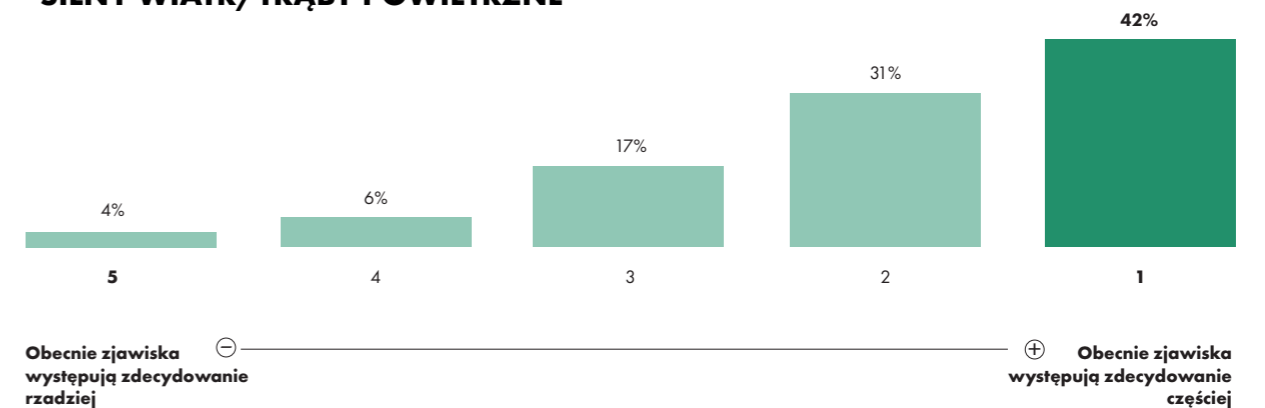

• POWODZIE

Powodzie w ocenie 50% Polaków obecnie mają miejsce częściej niż w przeszłości. Jednakże tylko 19% respondentów jest tego pewna. Jedna trzecia osób biorących udział w badaniu stwierdziła natomiast, że zjawisko nie występuje dziś ani w większym, ani w mniejszym stopniu. W odczuciu 17% powodzie są obecnie rzadsze niż kiedyś.

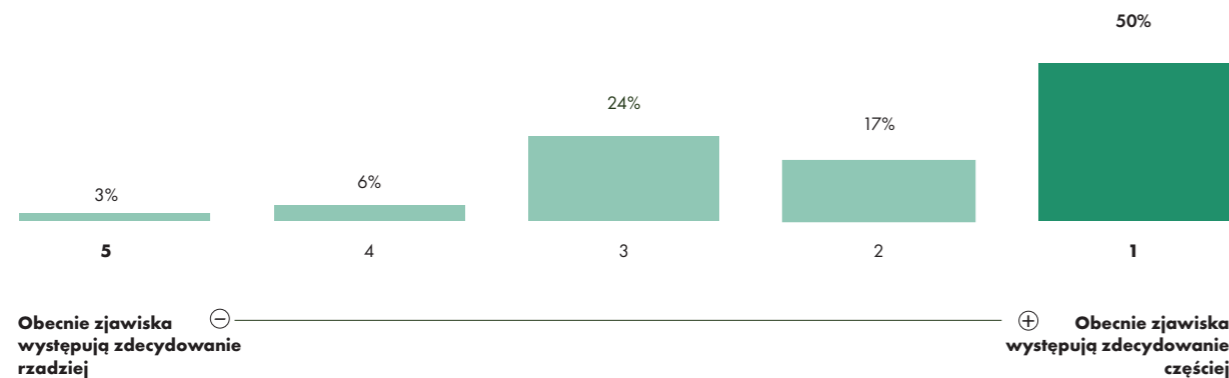
• SILNY WIATR/TRĄBY POWIETRZNE

Zdaniem aż 73% Polaków silne wiatry i trąby powietrzne występują częściej niż w ubiegłych latach. Tylko co dziesiąty respondent uważa, że zjawiska występują obecnie rzadziej. 17% osób biorących udział w badaniu nie odczuwa żadnej zmiany.

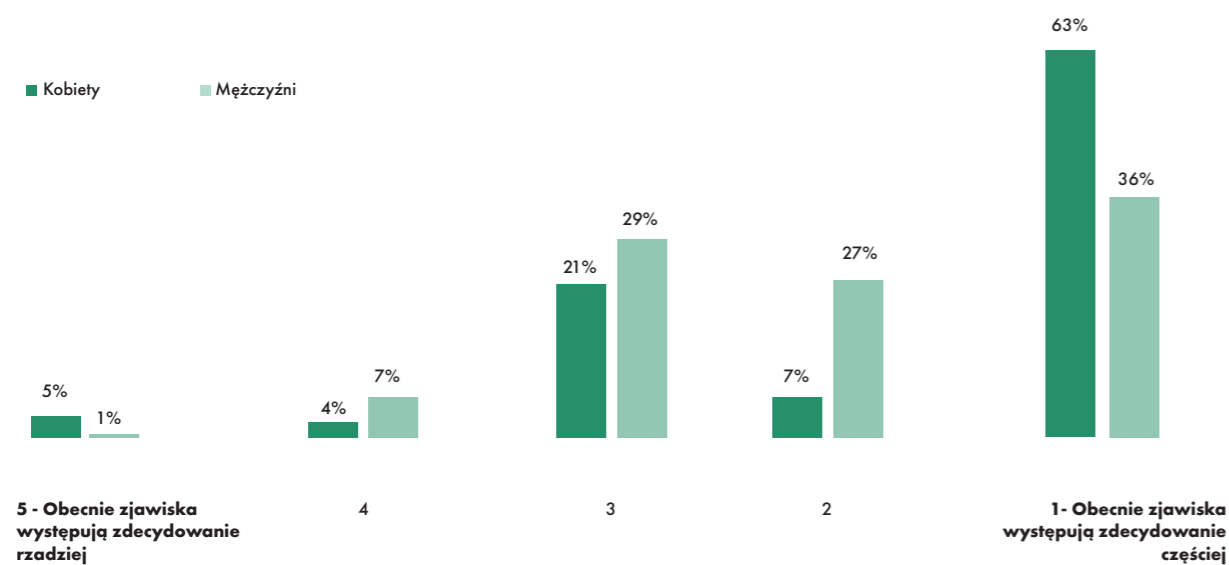
Zmiany pogodowe wokół nas

• SMOG

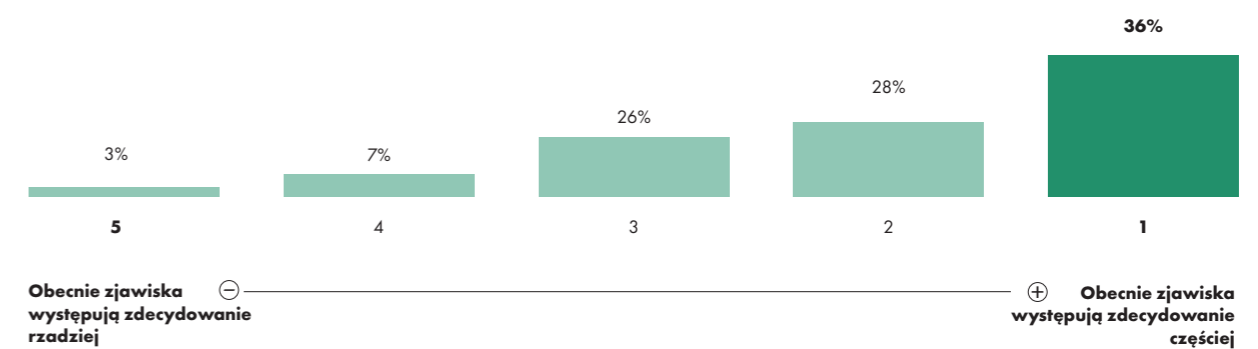

Ponad dwietrzecie (67%) respondentów ocenia, że smog obecnie towarzyszy nam częściej niż w ubiegłych latach. Zdaniem jedynie 9% badanych smog to rzadsze zjawisko w porównaniu do przeszłości. W opinii prawie co czwartego ankietowanego (24%) zanieczyszczenie powietrza nie występuje dziś ani częściej, ani rzadziej. Z tego w większym stopniu zgadzają się kobiety (70%) niż mężczyźni (63%).

• SMOG [odpowiedzi według płci]

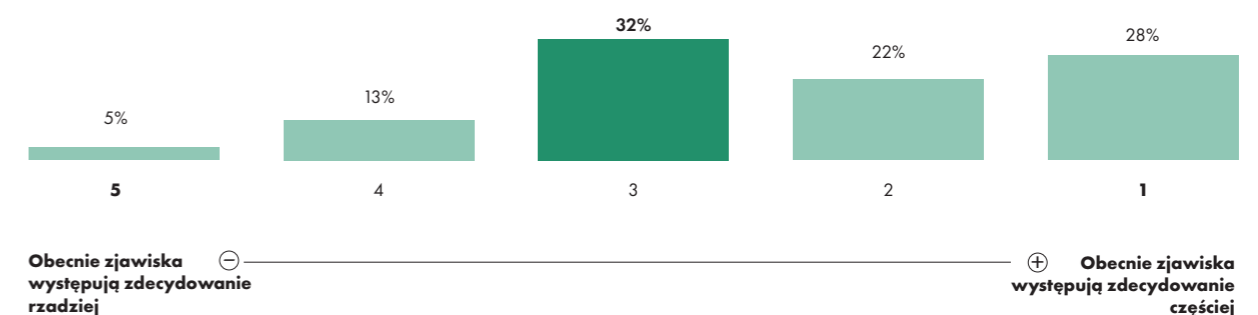

• NAWAŁNICE

Nawałnice, czyli burze połączone z silnym wiatrem, występują obecnie częściej niż w przeszłości w ocenie 64% mieszkańców Polski. Większość zgadzających się z tezą respondentów jest tego pewna (36% wszystkich wskazań). Co czwarty Polak (26%) nie uważa, iż nawałnice pojawiają się z większą częstotliwością niż kiedyś. Z kolei co dziesiąty ankietowany twierdzi, że nawałnice obecnie występują w naszym kraju rzadziej.

• BURZE

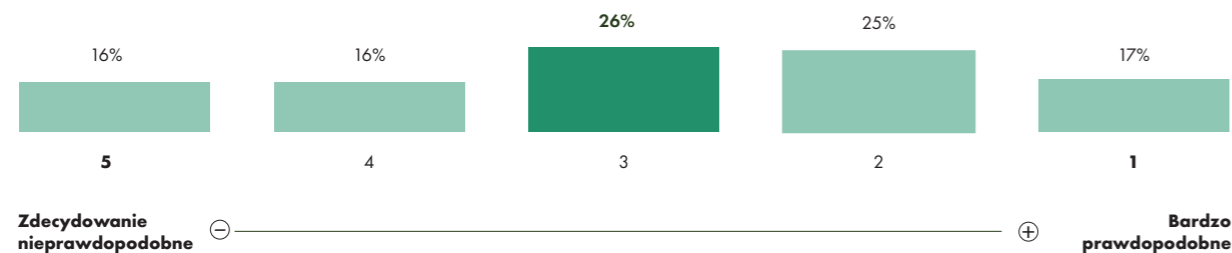

Dokładnie połowa Polaków uważa, że burze występują obecnie częściej niż w przeszłości. W ocenie niemal jednej trzeciej (32%) na przestrzeni lat nie doszło do zmian w tym zakresie, a 18% respondentów jest zdania, że burze w dzisiejszych czasach są rzadszym zjawiskiem niż kiedyś.

Susza – czy obawiamy się jej skutków?

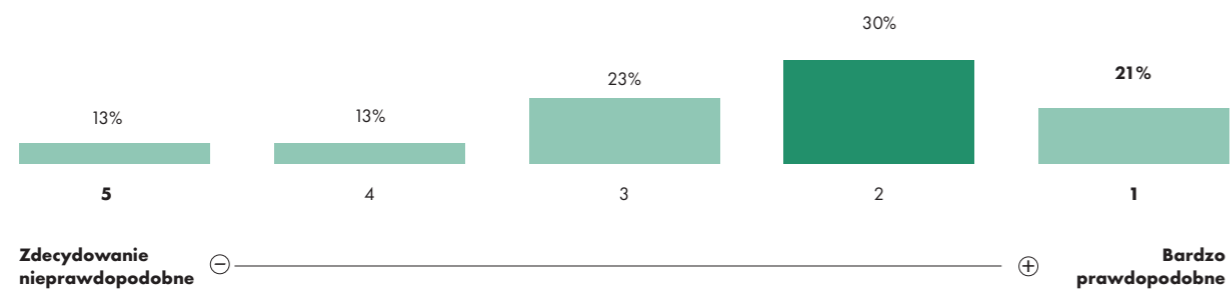
Które ze skutków suszy uważa Pan/i za prawdopodobne w Polsce? Proszę wskazać na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie nieprawdopodobne, a 5 bardzo prawdopodobne.

• BRAK WODY PITNEJ

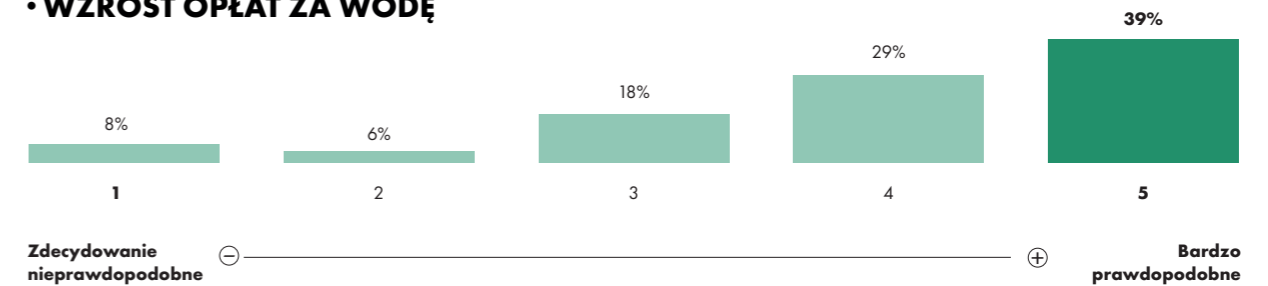
W kontekście możliwych skutków suszy tylko 42% Polaków obawia się braków wody pitnej. Zdaniem niemal jednej trzeciej respondentów (32%), wystąpienie problemu jest nieprawdopodobne. 26% ankietowanych nie ma zdania w tej kwestii.

• OGRANICZENIA W DOSTAWIE WODY WODOCIĄGOWEJ W OKREŚLONYCH GODZINACH

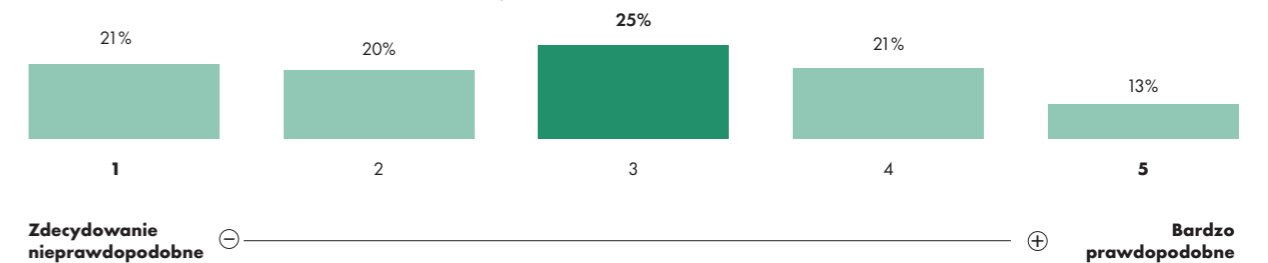
Nieco więcej Polaków obawia się czasowych ograniczeń w dostawach wody wodociągowej. Tego rodzaju skutków suszy boi się ponad połowa respondentów (51%). Z kolei 26% badanych uważa, że nie jest to prawdopodobne zagrożenie. Podobny odsetek ankietowanych (23%) nie potrafi odpowiedzieć jednoznacznie na pytanie.

• WZROST OPŁAT ZA WODĘ

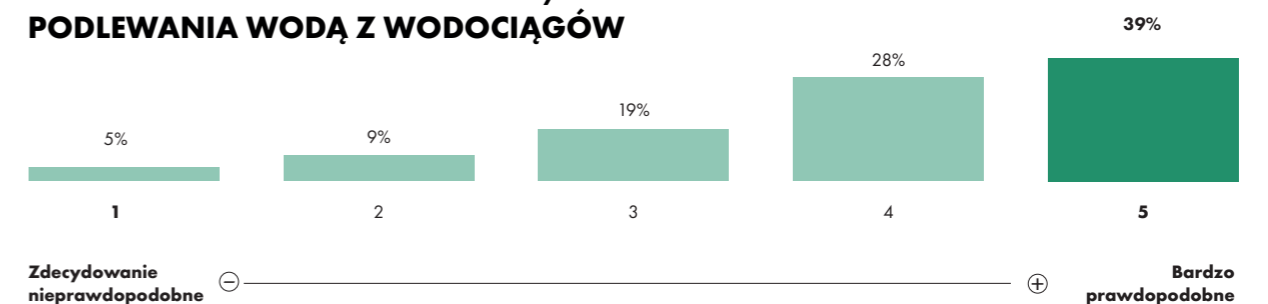
Polacy obawiają się wzrostu cen wody. Zagrożenie za prawdopodobne uważa 68% ankietowanych. Co więcej, aż 39% osób biorących udział w badaniu jest pewnych jego wystąpienia. 14% respondentów nie uważa, by podwyżka opłat była realna.

• PRZERWY W DOSTAWACH PRĄDU

W ocenie większości Polaków nie ma korelacji między niedoborem wody a możliwością wystąpienia przerw w dostawach prądu. Zdaniem respondentów jest to najmniej prawdopodobne ryzyko związane z suszą. Tylko co trzeci ankietowany (34%) uważa taką sytuację za możliwy skutek zjawiska. Warto zauważyć, że jedynie 13% ma pewność co do przedstawionej ewentualności.

• OGRANICZENIA W PODLEWANIU/ZAKAZ PODLEWANIA WODĄ Z WODOCIĄGÓW

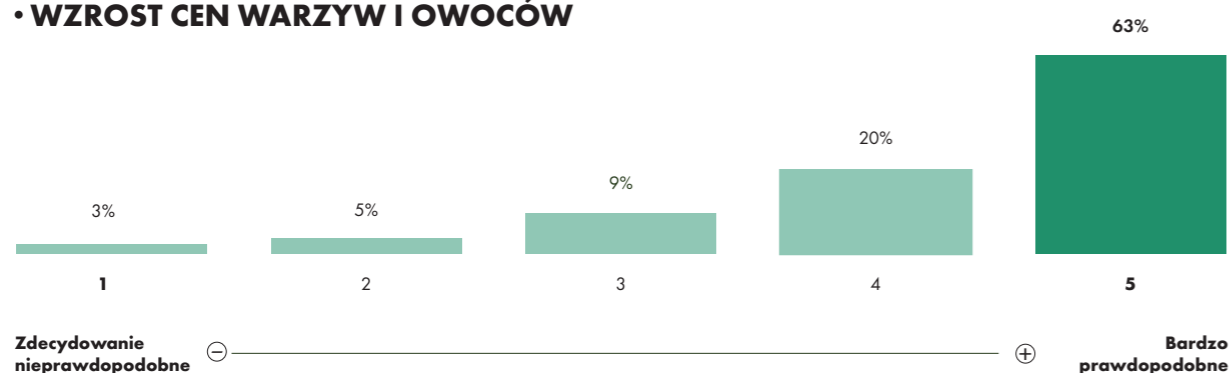

Zdaniem większości ankietowanych (67%) ograniczenia w podlewaniu bądź zakaz podlewania wodą z wodociągów – w przypadku wystąpienia suszy – są prawdopodobne. Pewność co do tej ewentualności ma prawie czterech na dziesięciu respondentów (39%). 14% Polaków uważa, że wprowadzenie obostrzeń związanych z podlewaniem jest nieprawdopodobne. Blisko co piąty Polak nie ma zdania w sprawie.

Susza – czy obawiamy się jej skutków?

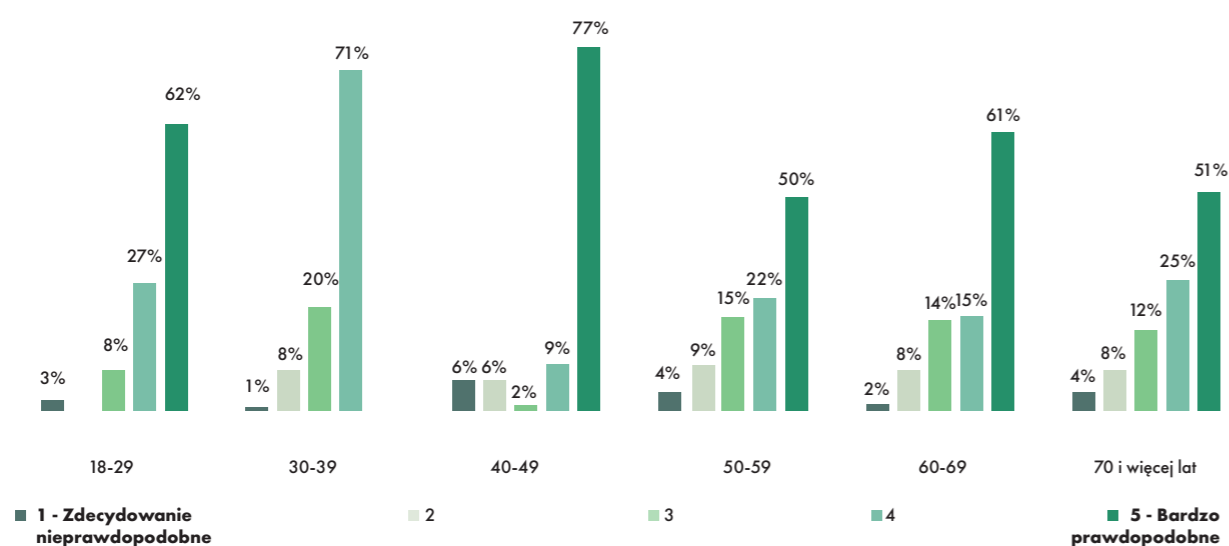
Smog – skąd się bierze?

• WZROST CEN WARZYW I OWOCÓW

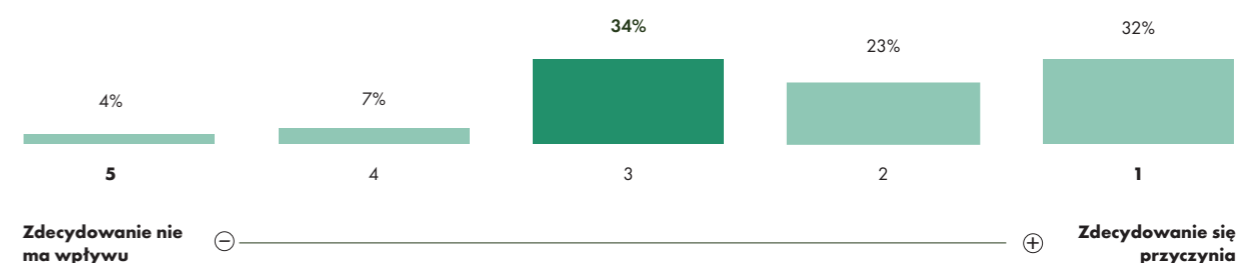
Wśród ewentualnych konsekwencji wystąpienia suszy Polacy w największym stopniu obawiają się wzrostu cen warzyw i owoców. Problemy przewiduje 83% ankietowanych, a pewnych trudności jest niemal 63% respondentów. Tylko 8% biorących udział w badaniu ocenia, że podwyżki żywności są nieprawdopodobne w przypadku wystąpienia suszy, a 9% nie ma zdania. Problemów związanych ze wzrostem cen warzyw i owoców spodziewają się w większym stopniu młodzi (18-29 lat – 89%) i osoby w wieku 30-39 lat (91%) oraz 40-49 lat (86%) niż ankietowani pomiędzy 50. a 59. rokiem życia (72%) i seniorzy (60 – 69 lat oraz 70 lat więcej) – w obu grupach po 76%.

• WZROST CEN WARZYW I OWOCÓW [odpowiedzi według wieku]

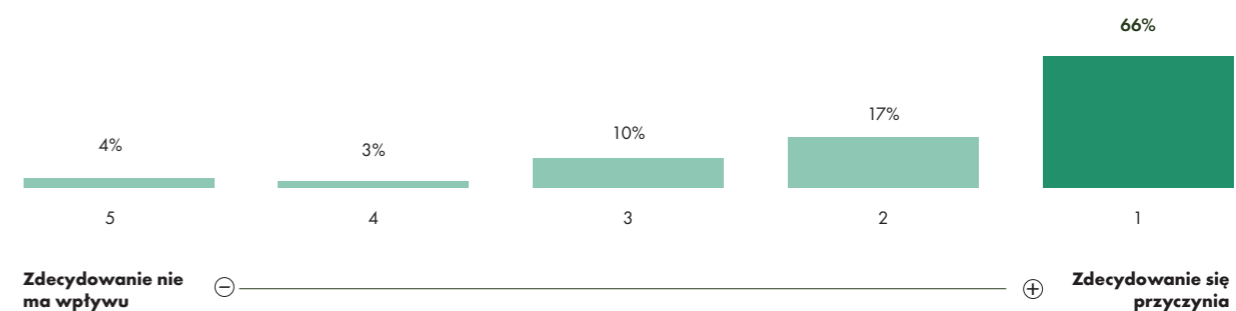
Które z czynników Pana/i zdaniem w największym stopniu przyczyniają się do powstawania smogu w Polsce? Proszę wskazać na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza zdecydowanie się przyczynia, a 5 zdecydowanie nie ma wpływu.

• UŻYWANIE SAMOCHODÓW Z SILNIKIEM DIESLA

W opinii ponad połowy Polaków (55%) samochody napędzane silnikiem diesla w znacznej mierze przyczyniają się do powstawania smogu w naszym kraju. W zdecydowany sposób ten pogląd podziela prawie jedna trzecia wszystkich respondentów (32%). Niemal tyle samo ankietowanych (34%) ocenia, że takie pojazdy mają średni wpływ na jakość powietrza. Z kolei jedynie 11% badanych uważa, że używanie samochodów z silnikiem diesla nie jest szkodliwe dla środowiska.

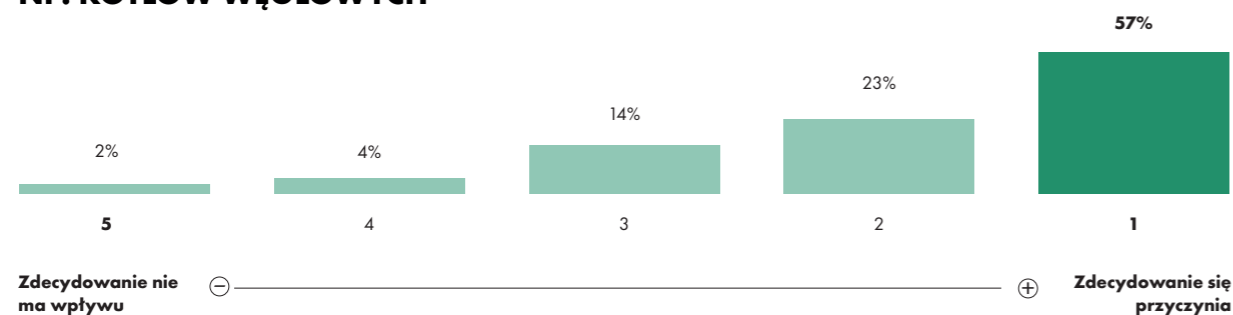
• UŻYWANIE NISKIEJ JAKOŚCI PALIW DO OGRZEWANIA DOMÓW

83% Polaków ocenia, że używanie niskiej jakości paliw do ogrzewania domów to jedna z głównych przyczyn powstawania smogu. Co więcej, aż dwie trzecie respondentów jest przekonanych, że spalanie nie najlepszych gatunkowo materiałów opałowych ma związek z powstawaniem zanieczyszczeń powietrza. Tylko 7% respondentów zaprzecza tej tezie, a 10% uważa, że wpływ tego działania na jakość powietrza jest średni.

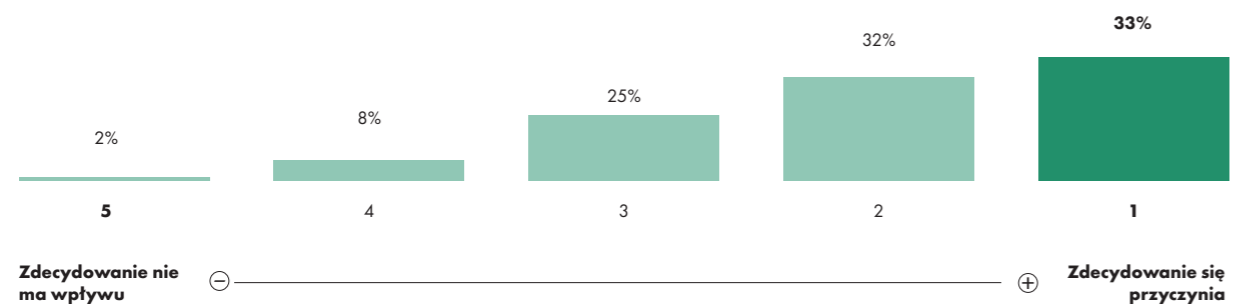
Smog – skąd się bierze?

• UŻYWANIE NIEKOLOGICZNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII/CIEPŁA W DOMACH, NP. KOTŁÓW WĘGLOWYCH

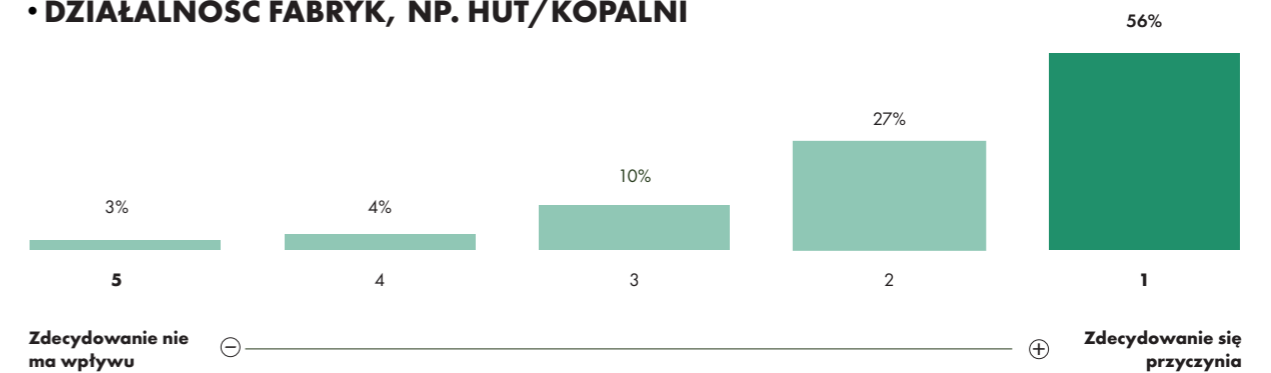
Czterech na pięciu Polaków (80%) uważa, że używanie nieekologicznych źródeł ciepła bądź energii przyczynia się do powstawania smogu. Pewność w tej kwestii ma 57% osób biorących udział w badaniu. Jedynie 6% jest zdania, że korzystanie między innymi z „kopciuchów”, czyli mało wydajnych pieców węglowych, nie ma negatywnego wpływu na jakość powietrza, którym oddychamy.

• BEZWIETRZNA POGODA

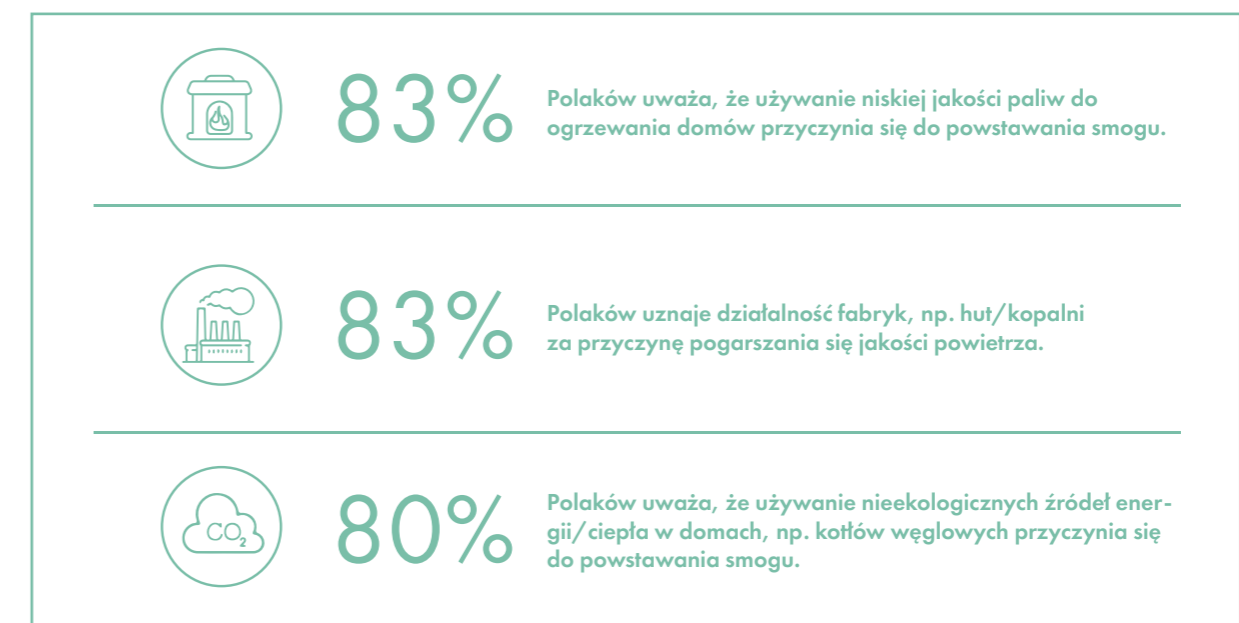
Zdaniem nieco więcej niż połowy Polaków (55%) bezwietrzna pogoda przyczynia się do powstawania smogu. Jedna trzecia wszystkich respondentów (33%) ma pewność w kwestii wpływu braku wiatru na jakość powietrza. 25% badanych nie ma zdania, a 10% nie zgadza się, że taki stan pogody powoduje smog.

• DZIAŁALNOŚĆ FABRYK, NP. HUT/KOPALNI

Działalność fabryk uznawana jest przez Polaków za szkodliwą dla jakości powietrza. Ich funkcjonowanie przyczynia się do powstawania smogu zdaniem 83% ankietowanych. Należy zaznaczyć, że pewność co do tego ma 56% wszystkich badanych. W opinii 10% przemysł ma średni wpływ na jakość powietrza, a w ocenie 7% jest bez związku ze stanem powietrza.

CO W NAJWIĘKSZYM STOPNIU PRZYSZYŃ SIĘ DO POWSTAWANIA SMOGU?

Co Polacy na co dzień robią dla środowiska?

Ekologia a finanse

Inwestycje ekologiczne - motywacje

Proszę wskazać, które z wymienionych działań podejmuje Pan/i na co dzień:

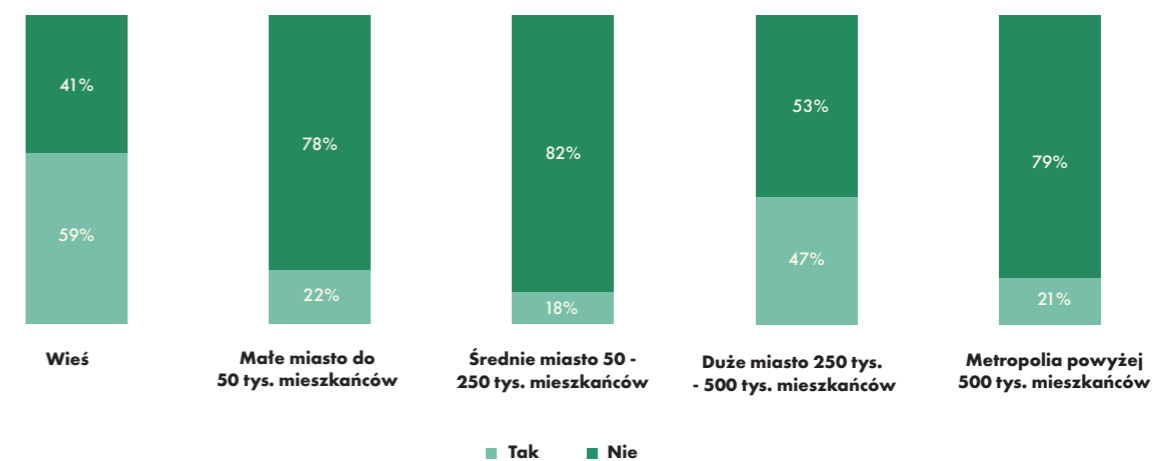
W sferze deklaratywnej Polacy często podejmują działania na rzecz ochrony środowiska. Niemal wszyscy respondenci (94%) przyznają, że segregują odpady. Tego typu czynności są codziennością dla 100% osób z dużych miast i 83% ze średnich miast (od 50 do 250 tys. mieszkańców). 91% ankietowanych potwierdza, że używa toreb zakupowych wielokrotnego użytku. Nieco mniej osób biorących udział w badaniu (77%) dba o racjonalne zużycie papieru. Podobnie, 72% odłącza sprzęty RTV/AGD od źródeł prądu podczas dłuższej nieobecności. Więcej niż połowa Polaków (51%) zbiera również deszczówkę i wykorzystuje ją np. do podlewania roślin. 48% respondentów myje naczynia w zmywarce. 37% korzysta z transportu publicznego. Zaledwie 21% ankietowanych używa w codziennym życiu odnawialnych źródeł energii, a 20% szarej wody. 4% nie podejmuje żadnych z wymienionych działań.

Czy w ostatnich 3 latach podjął/ęła Pan/i działania ekologiczne, które wymagały nakładów finansowych w wysokości co najmniej 1 tys. zł (np. stworzenie instalacji do produkcji energii na własnym dachu lub terenie bądź budowa zbiornika na deszczówkę)?

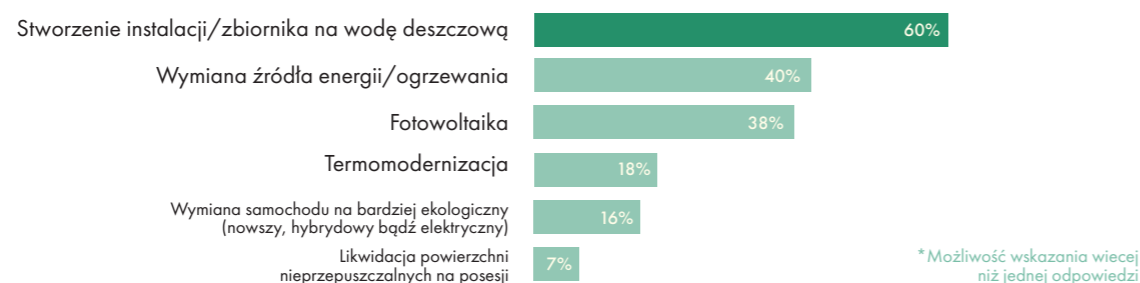
Polacy nie są skłonni do podejmowania działań ekologicznych, które wymagają od nich ponoszenia nakładów finansowych. Prawie dwie trzecie (63%) badanych w ostatnich trzech latach nie przeprowadziło takiej inwestycji. Jedynie 37% potwierdza wykonanie modernizacji proekologicznej. Najczęściej na wykonanie inwestycji ekologicznej zdecydowali się mieszkańcy wsi (59%) i dużych miast (47%).

Czy w ostatnich 3 latach podjął/ęła Pan/i działania ekologiczne, które wymagały nakładów finansowych w wysokości co najmniej 1 tys. zł (np. stworzenie instalacji do produkcji energii na własnym dachu lub terenie bądź budowa zbiornika na deszczówkę)? [odpowiedzi według miejsca zamieszkania]

Ekologia a finanse

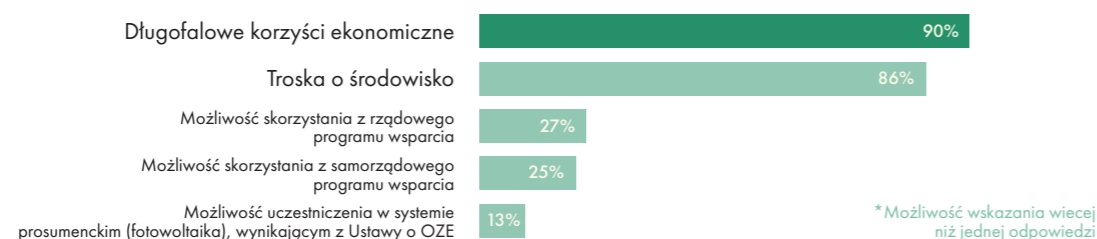
Jakie działania proekologiczne podjął/ęła Pan/i, wymagające nakładów w wysokości co najmniej 1 tys. zł?

Spośród osób, które zdecydowały się przeprowadzić inwestycję proekologiczną, wymagającą nakładów w wysokości co najmniej 1 tys. zł, najwięcej (60%) wybrało budowę systemu zbierającego wodę deszczową. 40% ankietowanych zdecydowało się na wymianę źródła energii bądź ogrzewania, a także stworzenie instalacji fotowoltaicznej (38%). Wśród najrzadszych inwestycji znalazły się termomodernizacja (18%), wymiana samochodu na bardziej ekologiczny (16%) i likwidacja powierzchni nieprzepuszczalnych na posesji (7%).

Inwestycje ekologiczne - motywacje

Z jakiego powodu zdecydował/a się Pan/i na przeprowadzenie inwestycji proekologicznej?

Polacy, dokonując inwestycji proekologicznych, przede wszystkim kierują się długofalowymi korzyściami ekonomicznymi (90%). Niemal tak samo ważna jest troska o środowisko – na ten aspekt wskazuje 86% respondentów. Dla jednej czwartej odpowiadających na pytanie motywację stanowi możliwość skorzystania z rządowego (27%) bądź samorządowego programu wsparcia (25%). Perspektywa produkowania energii i sprzedawania nadwyżek (system prosumencki) skłania do działania 13% ankietowanych.

Okiem eksperta

Sławomir Mazurek
Główny Ekolog
Banku Ochrony Środowiska

Indeks ekologiczny BOŚ pokazał, że Polacy zdają sobie sprawę z postępujących zmian klimatu i ich występowania także w Polsce. Mimo stosunkowo wysokiej świadomości ekologicznej, wciąż brakuje nam wiedzy i zrozumienia dla zagrożenia suszą. Jeśli nie uświadomimy sobie jego skali, nie będziemy efektywnie mu przeciwdziałać.

Skutki zmian klimatu uwidaczniają się na coraz większych obszarach Polski, a najbardziej odczuwalna jest susza, która jest zjawiskiem złożonym. Kolejne bezśnieżne zimy i niewielkie opady wiosenne powodują, że warstwy wodonośne oraz wody w rzekach nie są wystarczająco zasilane. Analizy przeprowadzane wiosną 2020 roku wskazywały na zagrożenie największą suszą od kilkudziesięciu lat w Polsce. Nawet wysokie sumy opadów w maju i czerwcu w niektórych rejonach kraju nie zlikwidowały deficytów wody w glebie.

Niekorzystnym zmianom bilansu wodnego towarzyszy nasilenie skrajnych zjawisk pogodowych. W ostatnich latach miesiące letnie na obszarze całego kraju są ekstremalnie ciepłe. Nie brakuje dni z temperaturą powyżej 30°C. Scenariusze klimatyczne dla Polski pokazują, że w kolejnym dziesięcioleciu coraz dłuższe fale upałów będą występować częściej.

W warunkach postępujących zmian klimatu – wydłużających się okresów bez opadów przeplatanych nawalnymi deszczami, powodującymi lokalne podtopienia – konieczne jest przygotowanie się na narastające problemy równowagi wodnej. Prostymi rozwiązaniami są oszczędzanie wody i jej retencja. Współczynnik retencjonowania wody w Polsce wynosi obecnie 6,5%, a warunki fizyczne i geograficzne Polski stwarzają możliwości retencjonowania 15% średniego rocznego odpływu wody.

Wyniki Barometru wskazują, że zagrożenie suszą często odczuwają mieszkańcy dużych miast (od 250 do 500 tys. mieszkańców) – jest to powiązane z postępującą urbanizacją i nasilającym się efektem „wyspy ciepła”. Dlatego duże znaczenie w nadchodzącym czasie będzie miało prowadzenie

rozsądnej gospodarki przestrzennej, a także rozpowszechnianie w miastach rozwiązań tzw. błękitno-zielonej infrastruktury, pozwalającej retencjonować wodę.

Mówiąc o retencji, mamy na myśli przede wszystkim magazynowanie deszczówki. Można zatrzymywać ją w zbiornikach retencyjnych, studzienkach chłonnych, stawach i oczkach wodnych. Ciekawym rozwiązaniem są także ogrody deszczowe – zaprojektowane tak, aby woda opadowa nawadniała rośliny, nawilżała glebę i zasilala wody gruntowe, zamiast spływać wprost do kanalizacji deszczowej. Coraz częściej powstają one przy domach, osiedlach, obiektach użyteczności publicznej i drogach – wszędzie, gdzie można zbierać wodę spływającą z dachów, dróg, parkingów, wjazdów, a nawet trawników. Są interesującym rozwiązaniem zarówno dla właścicieli prywatnych posesji, jak i władz samorządowych.

Nie mamy czasu do stracenia. Musimy zacząć oszczędzać wodę. Z danych GUS wynika, że w 2018 r. średnio każdy z nas zużył codziennie 91,2 l wody wodociągowej, w skali roku zużywając o 1500 l więcej wody niż rok wcześniej. Na cele konsumpcyjne zużywamy tylko kilka litrów wody w ciągu doby na osobę, za to każdy z nas codziennie zużywa kilkadziesiąt litrów do spłukiwania toalet, mycia i sprzątnia. Dobre nawyki przy najprostszych czynnościach mogą przynieść istotną różnicę.

W Polsce mamy coraz więcej programów wsparcia inwestycji związanych z przeciwdziałaniem suszy i jej negatywnym skutkom. Z atrakcyjną ofertą finansową wychodzi Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Bank Ochrony Środowiska. Warto śledzić także inicjatywy Ministerstwa Klimatu, Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministerstwa Rolnictwa. Wspólnie mamy szansę zrobić więcej dla poprawy jakości życia obywateli i stanu środowiska.

Barometr ekologiczny Polaków. Co robimy, aby chronić środowisko?

Raport Banku Ochrony Środowiska

Metodologia badania

Badanie ogólnopolskie w zakresie świadomości ekologicznej i działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska zostało przeprowadzone przez Instytut Badań Rynkowych i Społecznych IBRIŚ na zlecenie Banku Ochrony Środowiska na reprezentatywnej próbie n=1000 wśród pełnoletnich mieszkańców Polski. Badanie zostało zrealizowane metodą telefonicznych standaryzowanych wywiadów kwestionariuszowych wspomaganych komputerowo (CATI) w dniach 23-29 lipca 2020 r.

O Banku Ochrony Środowiska

Bank Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ) to polski bank obecny na rynku finansowym od 1991 roku. Specjalizuje się w finansowaniu przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Od początku swojej działalności BOŚ sfinansował inwestycje proekologiczne na łączną kwotę około 22,9 mld zł. Oferuje bankowość detaliczną, korporacyjną, inwestycyjną oraz inne usługi finansowe. Jest spółką dominującą w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A., do której należą spółki zależne: Dom Maklerski BOŚ S.A. i BOŚ Leasing-EKO Profit S.A. Od 1997 r. akcje BOŚ są notowane na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

Bank Ochrony Środowiska

© 2020 Bank Ochrony Środowiska. Wszystkie prawa zastrzeżone.
Cytowanie danych za: „Barometr ekologiczny Polaków”.

Redakcja:

Mateusz Patola
CE Communication
m.patola@cecpolska.pl

Więcej informacji udziela:

Biuro prasowe
Bank Ochrony Środowiska (BOŚ)
m: +48 500 314 199, +48 515 111 401
e: biuroprasowe@bosbank.pl

Bank Ochrony Środowiska

www.bosbank.pl